

17.11.2022

Група №16

Урок № 16

Тема уроку: «Хазяїн» І. Карпенка-Карого (позакласне читання).

Мета уроку: продовжити знайомство з творчістю письменника, драматурга, з персонажами його творів, ознайомити учнів із поняттям «соціально – сатирична комедія», розкрити тему та ідею твору, охарактеризувати образ Пузиря; удосконалювати навички характеристики літературного героя, вміння аргументовано відстоювати власну позицію; виховувати повагу до людей, вміння здійснювати життєвий вибір.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте ст. 68 у базовому підручнику: Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 256 с.

2.Робота над твором. Конспект в робочий зошит.

Автор “Хазяїн” — Іван Карпенко-Карий

Рік написання – 1900

Жанр – соціальна комедія.

Тема: показ пристрасті до збагачення, «без жодної іншої мети. Стягання для стягання!» (автор визначив тему сам)

Основна ідея — моральне звиродніння стяжателя, для якого зиск понад все, і який не зупиняється перед жодними аферами, лише б помножити свої статки.

Головні герої – Терентій Пузир, права рука хазяїна Феноген і економ Ліхтаренко, поміщик Золотницький, учитель Калинович, Соня

“Хазяїн” сюжет

Сюжет побудований на основі життєвих конфліктів, породжених законами життя. Багатий землевласник прагне досягти максимальних прибутків шляхом експлуатації робітників, розорення бідняцьких господарств. Заради наживи він іде навіть на шахрайство. Мільйонер Пузир домовляється з Маюфесом про участь у шахрайстві і дає вказівки своїм

управителям посилити експлуатацію строкових робітників, позбавити їх землі. Ці плани Пузиря становлять зав'язку комедії.

Під час здійснення хижацьких планів виникають різні ускладнення, конфлікти. Стався бунт робітників і селян, розкрито шахрайство, Пузир тяжко захворів. Загострення цих конфліктів становить кульмінацію комедії.

Фінал п'єси водночас гротескний і трагічний — «пузир» лопнув — Терентій Пузир помирає від розриву нирки. (Це розв'язка)

“Хазяїн” проблематика

Проблема добра і зла (Пузир, Феноген, Ліхтаренко; загибель Зозулі).

Проблема збагачення заради збагачення (Пузир — історії з халатом та кожухом, авантюра з переховуванням статків банкрута Петра Михайлова, епізод з гусьми — «грабіжниками» Пузиревого добра).

Проблема взаємин батьків і дітей (Пузир — Соня).

Проблема взаємин «пузирів» та інтелігенції (Пузир — Золотницький, Пузир — Калинович, Пузир — Соня).

Проблема моралі, духовності (Пузир: пам'ятник Котляревському і орден Станіслава — що вагоміше і що вигідніше? Зневага до бідного інтелігента Калиновича — і дозвіл на одруження Калиновича з Сонею (виявляється, що брат Калиновича — прокурор і може врятувати Пузиря від тюрми і ганьби!)

Головний конфлікт комедії “Хазяїн”

Основний конфлікт – суперечність між безмежною жадобою наживи мільйонера-землевласника і тим, що «не може разом все ковтнути».

Також у творі присутні такі конфлікти: Пузир і закон; Пузир і робітники; сімейний конфлікт.

3.Історія написання твору “Хазяїн”. Прочитайте уважно.

«Хазяїн» — художнє продовження «Ста тисяч» — комедії, що була створена в 1889 році. Там бере початок образ Пузиря, споріднений по духу з Герасимом Калиткою.

Цей твір драматург написав навесні 1900 року. Однак це вже був заключний етап роботи над п'єсою: йому передувала копітка підготовка.

Характеризуючи процес творчої роботи батька, його син Назар розповідає: «Спочатку Іван Карпович, як він звичайно казав, «виношував» п'єсу. Під цими словами треба розуміти розробку плану, потрібних матеріалів, ідеї твору та ін. Запис твору робився тоді, коли ...твір був цілком виношений. Деякі п'єси «виношував» батько дуже довго».

Так було і з «Хазяїном». Є підстави, що образ Пузиря — головного персонажа комедії, а також кількох другорядних дійових осіб (фактора Маюфеса, лихваря і спекулянта Хаскеля, багатіїв Калитки і Чобота тощо) драматург «виношував» понад десять років. У комедії «Сто тисяч» не один раз іде згадка про багатющого Пузиря. У четвертій дії Герасим Калитка, «купивши» сто тисяч фальшивих грошей (а насправді — мішок чистого паперу), переконує сам себе: «Отепер Пузир нехай скаже: голяк масті, чирва світить! Ще поміряємось — хто голяк. Він думає, що дуже розумний. Ні, братіку, — потягайся ще зо мною. Хе-хе-хе! Я не то що, я жида сьогодні обманив...»

Безпосередньо над «Хазяїном» І. Карпенко-Карий працював на хуторі Надія в березні — квітні 1900 року. У листі до сина Назара від 26 березня 1900 року драматург повідомляє: «Я пишу нову комедію «Хазяїн», але діло туго йде, часто голова болить. Однак перший акт готовий, і я ним наче задовольняюсь. Хоч то раз у раз так зі мною буває: поки пишу, задовольняюсь, а напишу — недоволен».

Через три тижні робота над комедією була завершена.

«Уже кінчаю нову комедію «Хазяїн», — писав автор тому ж адресатові в листі від 14 квітня 1900 року.

Ключ до розуміння цього твору нам дав сам автор: «Хазяїн» — зла сатира на чоловічу любов до стягання без жодної іншої мети. Стягання для стягання!»

4.Виписати цитати з твору, що описують характер Пузиря.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.